

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ ВВрген 4-0237. — Тел. У. Н. Соруз: ВВрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАЙК ЗАЛІЗНИЧНИКІВ ПІД НОВИЙ РІК

КЛІВЛЕНД (Огайо). — В історії Америки щойно втретє залізничні робітники приготували загальний страйк операційних службовців. Тут на нараді представників залізничних службовців, зорганізованих в юніях, званих братствами, залага ухвала вийти на страйк 30. грудня 1943. р., щоб у той спосіб скріпити свої домагання за підвищу платні на 30 відсотків. Акцію за цю підвищу розпочали вони ще в січні біжучого року, возилися з цєю справою, куди лише було можна, аж остаточно вирішили загальним голосуванням по місцевих відділах, що треба взяти за загальний залізничний страйк. Краєва Рада Посередництва негайно підняла цю справу і запросила представників братств та представників залізничних підприємств, щоб усі вони, як інтересовані в цьому руху, зійшлися на нараду в понеділок 20. грудня для зарадження безпеці.

М'ЯСО ПАЙКУЮТЬ, А ПРИПАСИ ГНИЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Торговці м'ясом пустили сильну атаку на урядовців з приводу пайкування м'яса для родин у часі, коли воно гниє в урядових складах. Щоб знайти зараду на таку аномалію, переводить легіслятива стейту Нью Йорку прилюдне переслухання в стейтовім будинку в місті Нью Йорку. Предсідник товариства продавців м'яса з осідком у Філадельфії, Джордж А. Кейсі, вийшов з пропозицією, щоб залишити пайкування м'яса урядом на два тижні і випродати населенню припаси без пайкових значків, бо інакше повстане велетенська шкода. Колиб Бюро Адміністрації Цін прийняло цю мораторію, м'ясо було б продане по цінах, назначених бюро.

ЧЕМА ГОРІВКИ БО ВЕЛИКІ ТОРГОРЦІ І СХОВАЛИ

НЮ ЙОРК. — Хоч з цілого краю приходять звісти про нагромодження великих припасів горівки до приватних складів, то Стейтова Влада над Лікерами прийшла до висновку, що в Нью Йорку це надужиття найбільше замітне і тому ця влада перевела слідство. Стейтова Влада загрозила тим, що поховали припаси, що при найближчій відновленню дозволу на продаж („лайсенс“) алькогольних напінків, стейтове бюро зверне увагу на таку поведінку і відмовить віднови лайсенсу тим, кого приловить на такій практиці.

ЗАРІБКИ ЮНІ ПРОФЕСІЙНИХ ЖЕБРАКІВ.

НЮ ЙОРК. — „Федерація калік і неспосібних до праці“, заінкорпорована в стейті Нью Йорк, утримує два бюро. Одно під ч. 163 при Вест 57. вулиці в Нью Йорку, друге під ч. 47 Савт Оксфорд Стріт у Брукліні. Із цих бюр виходить денно по 80 до 100 ніби-калік на збірку гроша для утримування калік та неспосібних до праці. Генеральний прокуратор стейту Нейтаніел Голдстін провів не лише діяльність, але й фонди цієї федерації і найшов таке: Федерація не утримує нікого із призбираних фондів, крім отих штучних калік, що їх висилає по жєбру. Організація стоїть під диктатурою трьох людей, що її оснували, а це: Роберта Д. Бостера, Михайла Бертера і Ралфа Райса. Усі вони були покарані за фахове жєбрацтво. А приходи цієї оригінальної юнії прошаків доходять річно до \$200,000. На підставі таких інформацій генеральний прокуратор домагається, щоб уневажнити чартер цієї федерації.

ПЕДАГОГИ ПРОТИ ФЕДЕРАЛІЗУВАННЯ ВИХОВАННЯ ВЕТЕРАНІВ.

ШКАГО. — План президента Рузвелта, щоб повертаючим з війни ветеранам виплачувати підмоги з федеральних фондів на шкільну освіту та на фахове вишколення, стрінувся з гострою критикою 2,000 педагогів, що зібралися тут на конвенції Американського Виховного Товариства. Вони ухвалили віднести до конгресу з пропозицією, щоб стейти та мунісипали могли дістати контроль над таким вишколенням ветеранів, бо інакше воно перейде під цілковиту контроль федеральної влади. Зчасом федеральна влада може дійти до великих впливів на цілість виховання в Злучених Державах, а щоб цю перешкоду, конвенція вислала домагання до сенатської комісії, щоб в згаданому законопроекті пороблено відповідні застереження.

ФАБРИКА ВИБУХОВИХ МАТЕРІЯЛІВ РАФІНУЄ ГАЗОЛІНУ.

САН ФРЕНСІСКО. — Майже упродовж однієї ночі фабрика Стендарт Ойл Компані, що досі виробляла вибухові матеріали для вжитку армії, перемінилася у спеціальну дистиллярню сто-октанової газоліни, яка тепер заступає давнішу газоліну, але удосконалена спеціальним процесом на 75 відсотків. В той спосіб фабрика пішла на зустріч домаганням уряду, щоб збільшити продукцію сто-октанової газоліни для вжитку американських бомберів.

Забезпека проти нападу німецьких ракетів

ВАШІНГТОН. — Німецькі боеві літаки, знядоблені ракетами, були страшною загрозою для 8. Американської Повітряної Армії не лише тому, що американські літаки виконували наїзди в білий день, але теж тому, що німецькі ракетові літаки летять скорше на 50 до 70 миль на годину від американських бомбовиків. Тепер вже придумано способи, як тримати під контролю цю німецьку небезпеку, як про це висловився на пресовій конференції віце-президент Бонн Еркрат Компані, Волвуд Е. Біл, що саме вернувся з Європи. Американці сфотографували розбиті німецькі ракетові літаки і відкрили їх систему. З такими даними можна було придумати і зарадчі способи — сказав Біл. Ці способи вже випробовано і вони тепер в загальнім ужитку.

ЗА ЗАТРИМАННЯ ВОЄННИХ ЗАВОЮВАНЬ АМЕРИКОЮ

ДІТРОЙТ. — Як американське „Віруо“ подав полковник Роберт Р. МакКормик, видавець газети Шікаго Трибюн, потребу затримання в руках Америки деяких американських завоювань з часів теперішньої війни. Він подав такі три конечности: 1. Затримати всі острови, що їх Америка добує від японців; 2. затримати всі повітряні бази, які Америка збудувала в часі війни; 3. дорогою міжнародних договорів забезпечити Америці право літати у всі сторони світу, де лише захочемо. Щойно після такої безпеки американських прав, можна журитися про безпеку і добробут для цілого світу. — При цій нагоді МакКормик висловив свої погляди на намічену організацію світового тіла для забезпечення миру. Він не вірить у таку організацію, бо вона, як показується на прикладі Ліги Націй, не дістане широй підтримки від держав у страху, щоб вона не стала світовим над-урядом над незалежними державами.

СЕНАТ СТРИМУЄ АВАНС ДЛЯ ГЕН. ПАТОНА

ВАШІНГТОН. — Сенатська Комісія для Військових Справ рішила стримати хвилево передбачуваний аванс для ген. Джорджа С. Патона за те, що він ударив американського воєжа на лікування у шпитали в Африці. При дебаті піднесено те, що ген. Патон міг допуститися ще й інших надужиттів і тому треба заждати, аж ціла поведінка цього генерала буде провірена.

Іден заповідає близьку інвазію Європи

ЛОНДОН. — Бритійський секретар заграничних справ Антоні Іден заявив у британьським парламенті, що Аліанти плянують уже в найближчій часі велику атаку на європейський континент та що для неї Аліанти сконцентрують усі сили, на які вони здібні.

Підчас тої самої парламентарної дебати Іден заявив, що ні в Каїрі ні в Тегерані не зроблено ніякого тайного договору та заперечив, що „наші російські аліанти видно приносять велике значення американському й британьському бомбардуванню Гітлерової Європи“.

Аліанти певно будуть вести такі бомбардування в переконанні, що вони скорочують війну.

Серед оплесків послів заявив Іден, що Британія, Америка й Росія найшли багато основ для співпраці, хоча до конференції мало людей цього сподівалося.

Цікаві річі про становище Британії розкрив Іден про Італію. Він казав, що британьський уряд ніколи не говорив, що король Віктор Емануель або маршал Бадоліо мають лишитися. Мовляв, британьський уряд думає, як тільки край успокоїться, переконатися, кого саме хоче народ.

Він розкрив теж, що від травня Британія послала правильно допомогу партизанам Броза Тіта.

У ЛОНДОНІ ЗІХАЛАСЯ „ЄВРОПЕЙСЬКА ДОРАДНА КОМІСІЯ“

ЛОНДОН. — Тут відбула своє перше засідання встановлена на московській конференції „Європейська Дорадна Комісія“. Америку представляє в ній амбасадор Вінант, Британію сер Стренг, а Росію амбасадор Гусев. Комісія не подає до публичного відома своїх рішень.

Догадуються, що між першими справами, які прийдеється вирішувати цій комісії, буде питання східних границь Польщі. Хотіли би цього поляки, але Росія ще видно вважає цю справу чисто внутрішнім питанням Росії.

Польський кабінет відбув сесію в справі зближення до Росії. Антоні Іден заявив у парламенті, що британьський уряд витяє чеськословацько-советську угоду.

РИМ — МІСТОМ ПОСТІЙНИХ НІЧНИХ МОРДІВ

МАДРИД. — З Італії приходять сюди звісти, що Рим перемінився на місто постійних нічних саботажів та мордів. Багато людей, за якими шукає поліція й Гестапо, кривється в старинних підземних печерах, катакомбах, у котрих скривалися перші християни перед переслідуваннями жорстоких поганських цесарів. Гестапо стягає всіх мужчин від 18 до 55 літ на примусові роботи в німецьких фабриках.

НАЗИВАЮТЬ КОРОЛЯ ПЕРЕШКОДОЮ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

НЕАПОЛЬ. — Італійський Комітет Національного Визволення, котрий представляє шість італійських більших нефашингівських партій, видав публично заяву, в котрій домагається уступлення італійського короля Віктора Емануеля з престолу, бо він, мовляв, є головною перешкодою для відродження держави.

ВЖЕ НЕ БУДЕ БІЛЬШЕ ЛІТАТИ! — Це японський літак, що перевозив японські сили на Тараву, а зівстав зістрілений американськими моряками, які йому по розбиттю приглядаються. Це певне, що вже не буде більше на японських услугах!

БАЗИ КІРОВА Й ЧЕРКАС ЗЛУЧЕНІ

ЛОНДОН. — Червона армія злучила свою базу коло Черкас з базою коло Кірова в один 250 миль довгий фронт. Крім цього червона армія заняла кільканацять місточок у закруті Дніпра й кілька заселених місцевостей на полудне від Малина на Київщині. Хоча німці стягають на цей фронт далі великі резерви повзів, червона армія держиться на цілій лінії.

Червона армія прогнала вже німців з більшої частини правого берега Дніпра. Німці доходять до Дніпра тільки на просторі від гирла ріки на північ до Нікополя аж по Запороже, далі від Черкас до певного пункту на полудне від Києва, а наконєць на Білорусі від Орші до Жлобина.

Німецькі донесення говорять знову про велику російську офензиву на півночі, в напрямі границі Литви, але московські звідомлення про це ще далі нічого не згадують. Німці говорять про 16 хвилю атаків і хваляться, що вони їх усіх видержали.

ВЕЛИКИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ РЕЙД НА ГРЕЦІЮ.

АЛЖІР. — Понад триста американських літаків, базованих в Італії доконали великого рейду на три летунські майдани в околиці грецької столиці Атен та на грецький порт коло Атен, Пірей.

Трицять п'ять німецьких літаків вилетіло на стрічу цій ескадрі американців, котрі зострили з них 12, та ушкодили багато інших.

НІМЦІ ХВАЛЯТЬ ЦІЛЬНІСТЬ БОМБАРДУВАНЬ.

ВАШІНГТОН. — Команда німецької повітряної фльоти переслала генералови американського летництва Ікероу гратуляції за те, що підчас американського рейду на Регенсбург американці поцідили в одному блоку фабрики, що займали його три роги, а винесли бомбами четвертий ріг, на котрому стояла команда призначення, що вона не знає, як американці могли це зробити.

АЛІАНТСЬКІ ЛЕТУНИ ПОМАГАЮТЬ ПАРТИЗАНАМ

КАІРО. — Югославські партизани при допомозі аліантських літаків завдали німцям поважний удар в околиці дальматійського міста Зари й рівночасно заняли назад адрійський острів Уляно, що лежить проти Зари. З того воєнної обсерваторії роблять висновок, що Тіто робить зусилля розбити німецькі заходи зізолювати його в Дальматії.

Вони сподіваються, що операції маршала Тіта дістануть поважну піддержку з боку советської військової комісії, що приїжджає в ту околицю, та від аліантських місій при ньому.

ГІНДУСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ КАЛЬДАРИ В ІТАЛІІ.

АЛЖІР. — Бритійська восьма армія злучила до купи дві бази на лівому березі ріки Моро та заняла важне стратегічно Кальдари. Кальдари заняли в нічний напад гіндуські війська.

На американському секторі погода дещо поправилася, але воєнні операції ще далі обмежалися до діяльності патрулю.

СТО ЛІТАКІВ БЕ ПО БАЗИ НА НОВІЙ БРИТАНІІ.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Великі й середні американські бомбовики збомбардували ворожі позиції в Араві, на Новій Британії, скинувши на нього найбільший ладунок бомб, який досі возила яканебудь виправа бомбовиків на Паціфіку.

Арава має велике мілітарне значення як база японських барж. Американські літаки, котрих було понад сотка, скинули на Араву 356 тон вибухових матеріалів. Шкоди зроблено поважні.

Літаки американської воєнної фльоти заскочили на море один ворожий кружляк коло Кавіенгу, на Новій Ірландії, і скинули на нього дві бомби по 1,000 фунтів.

ПОГОДА ОСЛАБЛЮЄ БОРОТЬБУ МІЖ ГРЕКАМИ.

КАІРО. — Доносять з Греції, що боротьба між грецькими фракціями майже зовсім завершила. Приписують це в значній мірі погоді, котра цього року гірша, ніж була колинебудь за памяти живучих людей. Побоюються, що як погода поправиться, кєрвава міжпартійна боротьба знову розгориться.

НІМЦІ ВІДБИРАЮТЬ ІТАЛІІ ПІВДЕННИЙ ТИРОЛЬ.

За заподаннями італійської радіової станція „Вільна Італія“, німецький уряд прилучив до Німеччини Альто Адідже, себто південну частину австрійського Тиролю, котрий по першій світовій війні признано Італії й де фашистський уряд повів безоглядну кампанію за італійщення німців. Тепер німці проголосили цю територію частиною Німеччини й поіменували для кожної місцевости урядовців з нацистичної партії. Італійську газету, що її видавано в околиці, закрито, а інші італійські газети не пускається. Книгарні дістали приказ виставляти на продаж тільки німецькі книжки, а в театрах виставляють тільки німецькі фільми.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1917.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КУДИ ВІТЕР ВІЄ

Хоча підписання чеськословацько-радянського пакту було заповідуване від кількох місяців, воно найшло негайний широкий відгук так серед тих, що до нього причетні безпосередно, як і серед тих, що до нього має тільки посередне, більше або менше далеко, відношення.

Щодо перших, то замітним треба признати і уступи тексту договору і промов державних провідників, виголошених при нагоді його підписання, що виразно признають цілком договір спротив німецькому „натиску на схід”. Є це немовби воскресення негативного боку ідеї панславизму і немовби запрошення до подібного союзу всіх тих держав, що чуються zagrożені німецьким „напором на схід”. Цим звертається в історію чеськословацько-радянського договору проти Німеччини, а тим самим Чехословацька і радянська союз немовби відвертають це вістря від союзу з Росією, куди його пробувають повернути проєктові різних протиросійських державних федерацій.

Нема сумніву, що чеськословацько-радянський союз є ударом у всі пляни створення так званого санітарного кордону проти союзу з Росією шанси зорганізування такого протисоюзного союзу з сусідніми з Росією державами поважно слабші. Організувати тепер протисоюзний санітарний кордон могли би хіба подальші великі держави. З тих держав Франція, що досі перед веда в таких плянах, не всіли сама себе боронити, а Британія і Америка тепер на таке певно не пішли би. Вже саме підписання чеськословацько-радянського договору вважають доказом, що на нього згодилися Америка і Британія, бо певно Чехословацька не важилася би робити такий договір проти волі Америки і Британії. Зрештою не виключено, як каже відома з свого знання міждержавних умовин американська журналістка Ан О'Гар МекКормік, що на останніх трьох конференціях американський і британський уряди схилилися поважно до поглядів радянського уряду.

Здається, що цей зріст радянського впливу в альянських кругах добувають і поляки, коли, як каже лондонський кореспондент „Нью Йорк Таймсу” Джейм Рстон, серед польського уряду на вигнанні наростає переконавання, що не варта Польщі задля східних границь наражатися на ворожнечу радянського союзу. Можливо, що не поляки дійшли до такого переконавання самі своєю головою, а таке становище їм радять заняті їх приятелі в Лондоні, вказуючи їм на наслідки непримирного становища до Росії; тільки через уступство щодо границь можна нині польському уряду вигнано добитися яких-таким гарантій. Збоку Росії, кажуть, теж ідуть до поляків певні пропозиції, бож Росія теж варто забити ще дальший клин у пляни федерації проти себе на свій бік Польщі — хочби ціною територіальних уступок.

Югославська містерія

(Образ політичних відносин на Балкані: як вони повставали, перемінювалися і що з цього може повстати в будучині).

(Докінчення)

Дешо з страхіть.

В книжці Адамкі, як уже згадувано, є повно описів кривавих сцен, згадок про масові розстріли, чи вбивства одиниць. Вони часто обв'язані романтикою до такої міри, що читачеві важко визнатися, де є границя між дійсністю і фантазією автора.

Є, наприклад, опис як нацисти повісили Мілорада Стосіча, а під трупом помістили такий напис: „Та словенська безрога діяла проти Райху”. А надлії було так, що Стосіч „признався” німцям, що це він убив німецького вояка. Ось тим хотів він виратувати десять невинних закладників, що їх Гестапо мало за це вбивство повісити. Та, як потім стверджено, то Мілорада навіть не було тої ночі в тій місцевості, де вбито німецького вояка. Як німці про це дізнались, розстріляли ще десять осіб. Виявилось теж, що Мілорад був самітний та хотів пожертвувати себе за десять інших, що були семейні. Ті, за яких він себе пожертвував, вправді спаслися, бо втікли в гори, але згинули за них інші, як тільки виявилось, як це все сталося.

Замітне й те, що коли іде про нарід, то виходить, що він властиво помагав усім, що бують за нацистками, не зважаючи, чи вони називаються четники, партизани, чи інакше. Або звернім увагу на сцену в Крагуєваці, де німці згинули 7,000 людей, між ними професорів, суддів, адвокатів, кельнерів, студентів, артистів, а теж і священників; самих мужиків в віці від 50 до 15 років. Держали їх вкупі на площі цілу ніч, окружені військом і машинними криками. А надрано нещасні жертви чують, як німецький командант питає своїх ухвалених у ряд вояків, хто з них зголошується добровільно до виконання езекуції в відплату за те, що вбито 10 німецьких вояків, а 26 ранено.

Ніхто з вояків не зголошується, а один під офіцер заявляє офіційно: „Я не можу того виконати. Це не є війна. Роби зі мною, що хочеш”.

Його відпроваджують, і як подає очевидець, правдоподібно розстрілюють.

Потім приказ тим, що обслуговували машинні крики. Окружених починають ділити на гурти по сорок.

Згідно з оголошенням німецьким розпорядженням можна було розстріляти за ви-

знов від Британії купив собі Мілош титул наслідного князя. Ось так і повстала завзята і кривава боротьба між двома династіями — Караджоржевичами і Обреновичами — хоч Мілош Обренович перед самою смертю „покаявся”, бо вибудував церкву над гробом замордованого ним Кара Джорджі...

Або історія з королем Александром і Драгою, вдовою по бідним залізничним урядові, що довгий час жила з цього, що „продувала свою вроду”. Чи не сором на королівських дворі? Та російський цар глядів ласкаво, бо Александр був за Росією. І вже булоб дійшло навіть до цього, що були Драгу прийняли на царським дворі; але тайна поліція донесла, що Александр і Драга доволу не вдержуться на престолі... Поліція в Петербурзі добре знала, що буде на них замах. І введові обидвоє вбито, згідно з заговором групи офіцерів. Ось так прийшов кінець Обреновичам. На престолі засів Петро Караджоржевич, демократ, а навіть републиканець.

Повернув отже старий рід, якому властиво належав престол. Та скоро по нім диктатура — Александра, обвинуваченого за вбивство в югославським парламентах хорватського селянського провідника Степана Радіча. А далі — зріст підпольної організації „Усташі” з Павличем і Кватерніком на чолі та їх пляни вбити Александра.

Ось стара жінка зізнає на сповіді, що їй передбачилось, що вбють короля. Повідомила теж Александра, який обдаровує її, хоч який скупилий, великою сумою гроша. Схвилований навіть задумує з народом погодитись і залишити диктатуру. Навіть астролог заповідає йому близький кінець. Та проте іде до Франції змушений обставинами, в надії, що там порадять йому, як завести демократичне правління (це цілком певне — пише Адамкі). А потім відплив до Марсїлі й як висів на сушу, смерть від пострілів македонського терориста Георгієва, що співпрацював з Усташі і Павличем.

Та чому не було відповідної охорони, коли Югославія і Англія її домагались від Франції? На те відповідає Адамкі так, що нема сумніву, що високі урядовці тайної французької поліції співпрацювали з агентами Гітлера і Мусоліні; у лекції Георгієви атентат... Життя Александра, пише Адамкі, було життям генгстера, а його смерть була влидом „міжнародного генгстеризму”, в якому кожний з у-

ському, а дітям — по вісім шісток.

— Ну, — сказав Герман, — на це можна бє згодитися. Що далі?

— Подруге, щоби касієрно від робітників ніхто ніякого не брав.

— І це невелика річ, касієра закажетесь, та й не будуть брати.

— Потрете, щоби в разі, як яку робітників при роботі лучиться нещастя: смерть, каліцтво чи що, то щоби власник обов'язаний був платити за шпиталь і ліки, а також рятувати осиротілу родину нещасливого хоч через півроку.

— Гм, і це ще може би долося деяк зробити. Ну, і кінець?

— Та ніби кінець, а ніби не кінець, — сказав Стасюра, — властиво ще саме найголовніше лишилося: щоби ми мали від вас поруку, що як раз зробимо згоду, то ви на другий день не зломите її.

— Поручу? — повторив здивований Герман. — А якжувам маємо поручу дати?

— І це також не така страш-

Як поляки апелюють до українців...

ЛОНДОН, (ОНА). — „Дзенік Польскі” доносить, що польський радіопромоуєць вівголосив з тайної радіостанції „Світ” ось таку промову до українців:

Сьогодні — у віці великих подій, кожний є ковалем своєї долі і від нас залежатиме щастя прийдешніх поколінь. Теперішня хвиля вимагає єдності в бою і праці. Ворожі чинники це розуміють і роблять все можливе, щоб нас розділити. Український нарід, котрий знав так багато розчарувань, а котрому німці в цій війні так багато обіцяли і ніщо не дали; стоїть сьогодні на роздоріжжі. Український нарід терпить так само як і польський. Анархія переслідує українців до такої міри, як і нас. Сьогодні українське суспільство очікує повороту влади Речіпосполитої, бо добре знає, що тільки Польща може забезпечити українському народові розвій культури і матеріальну будучиню. Декотрі українські політики добре знають собі справу з того, що суспільність не радо приймає протипольські виступи і вже не раз заявляли, що єдиний

ратунок для українського народу — це зближення до Польщі. Однак українські політики не витягають з теоретичних заяв ніяких конвенцій.

Ми знаєм крутарства і глупоту декотрих таких політиків. Наприклад, у вересні цього року Організація Українських Націоналістів (OUN) була видала відозву в якій доказувала; що поляки співпрацюють з німцями, щоб знищити український нарід. Такий фальш не є дорогою до налагодження відносин між нашими народами, яких хоче громадянство. Тому стверджуємо, що як українські політики зрозуміли, що тільки Польща може забезпечити їм безпеку, то мусять витягнути з того певні конвенції. Ми є готові забути минуле і протягаємо руку до згоди, але глупоти і крутарств деяких українських політиків — не можемо знести.

Польські кола в Лондоні є також тої думки, що з українцями треба дійти до порозуміння, але офіційно здається, ще ніде цього не заявля-

часників мав свої власні ультранационалістичні цілі.

Подібне до українського життя.

Багато місця призначено в книжці Адамкі тим провинціям, де жили хорвати, словінці, серби ще під Австрією до її розпаду, чи там під Мадярщиною. Вирінають тут як добре вірні українцям пощатки як от о. Антона Корощака, довголітнього провідника словінців в австрійським парламентах. Пригадується боротьба, подібна до словянської чи хорватської, яку вели українці в Австрії, обороняючись від польського натиску та добуваючи більше політичних прав. А сербський вплив був подібний в ідеальному значінні до цього, який мала наддніпрянська Україна на галицьких українців, очевидно з тою великою різницею, що Україна була поневолена і під Москвою, а Сербія самостійною державою. Але змагання до об'єднання, чи до соборности, було подібне, коли іде про саму ідею.

Та була (і далі є!) теж і велика різниця. Бо полудневі слов'яни вважали Росію спасителькою слов'ян, а український нарід, відчувачи те спасення на своїй шкурі, глядів на це іншими очима. І не можна надивуватись, чому ось такі як Адамкі, що прослідкували слов'янський рух в Австрії, так мало знають про справжнє відношення Росії до слов'янства. А скільки то добра вони зробилиб, якби це дійсно пізнали! Тоді відношення уряду-

наша бідна доля, що й поруки ліпшої мати не можемо. „Ще й кпить bestія” — думав собі Герман і сам не знав, що діяти з тим жаданням: чи торгуватися, чи просто відійти. Але одне і друге видавалось йому однаково небезпечним. Швидко він надумався.

— Ні, не можна цього — сказав він рішуче, — такого жадання й не ставляйте, бо не дістанете! Вигадайте яку іншу для себе поручу!

— Якжувигадувати? Досить нам цієї одної. Коли ви гадаєте, що цього не можна, то пригадайте ви що іншого, але такого, щоби нам на правду ручило.

— Я би гадав, що вам повинно вистачити наше чесне слово.

— Еге-ге, чесне слово! Знаємо ми такі чесні слова! Ні, вже чесне слово іншим разом, а тепер зробіть так, як ми жадаємо. Чесне слово хіба в додатку, так буде найліпше.

(Дальше буде).

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

88)

В хаті посаджено Германа на ослоні, а побратими й ще деякі старші робітники позасідали коло стола, на тапчани і на прип'юку. Стасюра, найстарший віком, засів у старшій кімнаті стола, а Сень Барсаб, як звичайно, сидів на порозі підо дверми.

— Скажіть же, пане Гольдкремер, усій громаді, за чим ви прийшли, — сказав поважно Стасюра.

— Ну, чого я прийшов? — повторив Герман, встав з ослони і глянувши по робітниках. — Мене прислали підприємці, що ви гадаєте. Чому не хочете ані самі робити, ані іншим не даєте?

— Не можна при такій платні, пане Гольдкремер, — відказав Стасюра. — Замало нам платите. Люди з голоду мруть. — Платимо, що можемо! —

відповів Герман. — Як маємо вам більше платити, коли не можна більше? Кепські гешефти, відки взяти гроші? Ми самі прип'юку. Стасюра, найстарший віком, засів у старшій кімнаті стола, а Сень Барсаб, як звичайно, сидів на порозі підо дверми.

— Ну, вже того ви нам не говоріть! А, зрештою, пане Гольдкремер, скажіть самі по ширости, що нас те може обхотити, що у вас кепські гешефти, як кажете? Чи для того, що ви за сотнар воску берете не п'ятдесят, а тільки сорок дев'ять ринських, то я маю мерти з голоду? Як вам кінь до купи не сходяться при тій гешештї, то ви собі його покиньте, може, на ваше місце прийде інший, такий, котрому кінь зійдуться до купи. А ні, то це буде значати, що цілий той гешешт у нас зовсім не виплачується і його треба покинати, а взятися до іншого.

Але це вже ваша річ! Робітника це ніщо не обходить. Ви йому кажіть і лід орати, воля ваша, а тільки платіть йому так, щоб він міг жити по людськи!

— Добре ви те кажете, і мудро ви те кажете, — відповів Герман, — ну, і нехай буде по вашому. Не будемо про те говорити. Підприємці й самі видять, що так далі бути не може, що треба кожному якусь жити, підприємці також люди! Скажіть, чого ви собі жадаєте, щоби стали знов на роботу.

— Ми також люди, пане Гольдкремер, — відказав Стасюра, — а не ніякі розбійники, як вам, може, здається. Ми не для того робимо бунтацію, щоби вас обдерти абоно, але для того, що нам так уже прикро прийшлося, що годі було видержати далі. Тому то й жадання нашi невеликі. Отже, уважайте, пане Гольдкремер, чого ми хочемо. Поперше, щоби робітникам платня була вища, а то: тим, що в яму лізуть, — по двадцять шісток, тим, що на верха, — по рин-

Проф. Микола Чубатий.

СВЯТИЙ АНДРІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІЇ

Святий Апостол Андрій належить до найбільше популярних святих серед українського народу... Святий Апостол Андрій належить до найбільше популярних святих серед українського народу...

Нестор Літописець став першим творцем популярності Св. Андрія. Майже таки на першій сторінці нашої найдавнішої літописи...

Найважливіше питання для українського читача: чи міг Святий Андрій дійсно бути аж до берегів внішньої Кубанщини... Старохристиянські твори, що описують працю кожного із апостолів дійсно говорять, що Св. Андрій апостолував над берегами Чорного моря.

Чи міг бути аж в Україні, в околицях нинішнього Києва? Грецькі старохристиянські джерела нічого про таку вправу Св. Андрія на північ не згадують, але вона була цілком можливою.

Горі рікою Дніпром вів дійсно важний торговий водний шлях, пізніше званий „путь з варягів до греків“... Тим то шляхом мав вандрувати на північ Св. Андрій і вже на території нинішнього московського народу біля Новгороду В. стрінувся з предками нинішніх москалів.

Святоандрійське оповідання Нестора та історична правда. Своє оповідання про Св. Андрія Нестор Літописець списав десь при кінці 11-го століття, натомість Св. Андрій жив та працював в першому столітті.

Що склонило Нестора видумати оповідання про Св. Андрія? Всеж таки остає питання, що склонило Нестора видумати таке оповідання про апостолування Св. Андрія в Україні на тисячу літ перед Нестором, понад 900 літ перед появою християнства в Україні та 800 літ перед повстанням української держави?

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „СВОБОДА“. Видування великим накладом праці й гроша „Русалку“ пропам'яту книгу з нагоди 100-літнього роковин смерті Маркіяна Шашкевича — розіслали О. О. Васильяни з Нью Йорку на адреси тисяч українських громадян по цілій Америці.

З Офісу Воєнних Інформацій. ВАШИНГТОН. — Прогнавши німецьку армію з Дніпропетровського району і систематично відкидаючи її на захід, Червона Армія розбила Гітлерові сні про агрикультурну колонію на Україні. Це більшим ударом для німців було те, що їх прогнали з промислових районів, таких як Донецький басейн і перекреслили їхні плани відносно експлуатації земельних багатств в Кривім Розі і випорювання Нікопольських шахтів.

Німці плянували розбудувати свою економію розбиттям шведів, але їхні заміри скінчилися нічим. Одна із шведських економічних газет, „Індустрія“ так пише про німецькі втрати в Україні: „То правда, що німці мусіли віддати Донецький басейн і опустити важні хліборобські землі на схід від Дніпра, але все це менше важке для німецької воєнної індустрії ніж втрата чорнозему Західної України, Криворізьких копалин залізної руди в Дніпрівім закруті і мanganових копалин в Нікополі.“

Оповідання старохристиянської літератури про працю Св. Андрія над берегами Чорного моря давали йому річеву та льогічну підставу зложити оповідання, яке не булоб надто неможливим, але навпаки цілком правдоподібним. Ось так повстала святоандрійська легенда в нашій найстарій літописі, а з нею теж початки тої популярності, що нею втішується Св. Андрій серед українського народу.

„Німці не могли користати з земельних багатств в Донецькій басейні, бо копалині й заводи були знищені. Тому власне вони звернули всю свою енергію на відбудову промислу в Дніпрівім закруті, якого осередком є Дніпропетровськ.“

„Ключем промисловости в тій часті України є Запорізька електрична сила. Вона достачала електричної сили до Кривого Рога і копалиням в Нікополі, але, відступаючи в 1941 році, совєтські війська її знищили. Німці в часті гребулю відраствували і, як оповідав кореспондент, що бачив її в липні 1943 року, наповнили водою. Але з семи турбін працює тільки дві. Продукція електричної сили почалась в січні 1943 року. Це дає націстам спромугу почати працю в копалинях мanganу в Нікополі й отворити копалині залізної руди в Кривім Розі.“

„Зогляду на те, що в Німеччині бракувало мanganу, німці горячкво взяли до праці і в початку 1943 року добули 165,000 тон. Втрата мanganових копалин в Нікополі завдала Німеччині дуже тяжкий удар.“

„Криворізьких копалин залізної руди, німці також не могли використовувати. Правда, дещо добували, але мусіли відсылати до сталеварень в Райху. Місцеві сталеварні відкриті, але в них перетоплювали тільки старе, на місці пограбоване залізо.“

Не зважаючи на те, що нації роби всі можливі заходи, аби використати пограбовані земельні багатства України для своєї воєнної індустрії, їм тільки частинно вдалось це зробити перед тим, як їх відти вигнали.

Що так воно було, може послужити факт, що коли в місцевих сталеварнях пересічно працювало більш 30,000 робітників, то через знищення, яке вчинила совєтська армія, німці могли поставити до праці тільки 3,000 робітників й оперувати всього на пять відсотків сталеварного місця.

Вашингтон, (ОНА). — Конгресмен Селлер написав листа до Кравлей, голови Закордонної Економічної Адміністрації, в якій звертає його увагу, що в колонії польських воєнних біженців в Мексико

Відступаючи, німці, щоби як не сокиру, то бодай топориче зберегти, зганяли цивільних людей і вивозили до Німеччини на каторжну працю. Таким чином вони випорюжили цілі міста і села. Хвалючись таким досягненням, нацистське радіо Трансоцеан недавно сповідало: „Мілітарний плян евакуації цілих районів вже був готовий тоді, коли цивільне населення навіть не думало, що німці можуть відступати.“

Зігнавшому в табори цивільному населенню армія дала приказ вибиратись в дорогу і роби ти найменше 25 миль денно в напрямі Німеччини. Цивільне населення супроводжували відділи німецької армії. Шведська газета „Свенска Дагблялет“ недавно писала, що силою вигнани з України люди вже дійшли до Пскова, та що їх приміщено в опущених місцевим населенням — знищених хатах.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ. КЛІВЛЕНД, О. Відділ С. У. А. на добрі ціли.

Заходом 14. відділу Союзу Українок Америки влаштовано 27. листопада забаву-пущення, що вдалась дуже добре, бо прибуло багато гостей, своїх і чужих. Злавалось, що життя в відділі приспало, а коли 16. жовтня рішено на зборах відбути забаву, то ніхто не надіявся, що коли не буде збірок і поплатиться всі видатки, а проте ще буде чистого приходу \$124.06. Гроші ці розділено ось так: \$25 У. Н. Дім в східній часті міста, де є осідок відділу, \$25 на шпиталь інвалідів в Клівленді, що є майже на окінченню, \$10 на амбулянс А. Ч. Хреста, \$10 на Вищу Школу в Стемфорд, а \$5 на церкву св. Ап. Петра і Павла.

Решта лишилась в касі відділу. Занялись забавою і вечерою пані: Марія Кравчук, Марія Кравчинин і Марія Чорній, яким належить щира подяка, а зокрема ще тії останній як предсідниці за її щирі слова. Марія Білецька.

КЛІВЛЕНД, О. В справі 50-ліття У. Н. Союзу.

Дня 31. жовтня радний У. Н. Союзу, п. Шмагала, скликав урядників і представників У. Н. Союзу: — 336, 358, 102, 364, 112, 260, 251, 291 — в справі нарад над відслідкуванням 50-літнього Ювілею У. Н. Союзу. Свято має відбутись ддя 30. квітня 1944 року в салі У. Н. Дому. Збори отворив п. Шмагала та висянив, в чім діло. По обговоренню справи вибрано Екзекутивний Комітет, що має зайнятись переведенням Ювілею До Комітету виїхали: Задерешкый, Габрєвінск, п. Гирчак і пані Габрєвінська, заступники, пані Палівода і п. Кісиль — секретарі, п. Ольховий — касієр, а контрольори громадян: Клим, Керик, Кокоць. З своєї щадничої каси ухвалено \$25 в дарунку на привіт Ювілею Батька-Союзу. Ще одні наради відбулись ддя 3. грудня, на яких п. Шмагала обговорював разом з урядниками, як повести Ювілейну Кампанію в справі приєднування нових членів до Союзу. М. С.

КОНГРЕСМЕН СЕЛЛЕР ЗАКИДАЄ ПОЛЯКАМ АНТИСЕМІТИЗМ. ВАШИНГТОН, (ОНА). — Конгресмен Селлер написав листа до Кравлей, голови Закордонної Економічної Адміністрації, в якій звертає його увагу, що в колонії польських воєнних біженців в Мексико

проявляється антисемітизм. „Автентичний звіт говорить“, пише конгресмен Селлер, „що двадцять сім жидів в тій колонії, були нечесно нападени і їх там висмівали й атакували.“ Конгресмен Селлер каже, що тому, що Америка помагає ту польську колонію в Сана-

та Роза в Мексико удержувати, то Кравлей, як теперішній голова Закордонної Економічної Адміністрації, має право перевести інвестицію і переконатися, що там властиво робиться.

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Замовляйте Футра ТЕПЕР на доставу в січні!

Ми щойно одержали чудові шкірки Northern Muskrat

Це не старі шкірки, а нові, зо звірять щойно тепер зловлених.

Ми вам зробимо футро з цих шкірок, до вашої міри. Ці футра не будуть готові аж у січні. Ви прийдіть тепер, перед новим роком і спробуйте вже готові зроблені футра на складі, щоб ви могли бачити, як викінчене футро буде виглядати. Ми возьемо вашу міру і зробимо вам чудове футро з MUSKRAT.

Ціна за ці HOLLANDER BLENDED Northern Muskrat ФУТРА \$250.00

Отворено кожного четверга до 8. год. ввечір.

MICHAEL TURANSKY 350 Seventh Ave., New York City

Between 29 & 30 St. 16th Floor. L.Ackawaana 4-0973

Отворено щодня до 6. год. веч. В суботу до 5. год. веч.

ЗАПРОШЕННЯ до передплати „Свободи“ на 1944.

Наш нарід в Америці зжився з „Свободою“, а „Свобода“ з ним. Цеж уже 51 років разом співпрацюють, підносять наше громадянство культурно, економічно, організативно та політично шораз вище вгору. Загальне добро та оборона української збіроти в Америці перед наступом ворожих сил, перед клеветами і нападками, були завжди одним з головних завдань „Свободи“, як теж облуга громадянства потрібними йому інформаціями, радами і вказівками.

Шукуючи більше передплатників, пригадуємо Громадянству, що:

Свобода є найстаршою трибуною вільної й незалежної української думки, опертої на засадах та ідеалах вільної Америки;

Свобода це єдиний свободний український щоденник поза межами України;

Свобода, попри американські та світові новинки, подає найбільш висчерпуючі вستی про долю й долю українського народу;

Свобода, як орган Українського Народного Союзу дає точні інформації, як користати з добродійств цієї найстаршої організації, а при помози спеціального видання в англійській мові, а це UKRAINIAN WEEKLY, виховує нашу молоді на добрих громадян Америці, зберігаючи теж серед молоді традицію української культури і привичаюючи її цінити осяги її батьків в Америці;

Свобода є найбільш поширена українська газета в Новому Світі, а тому і формує світогляд всієї громади в її діяльності для добра Нової та Старої Батьківщини;

Свобода є найдешевшим українським часописом і її передплата така: В Злучених Державах: На рік \$7.00 На пів року \$3.75 На три місяці \$2.00 В Джерзі Ситі і Канаді: На рік \$10.00 На пів року \$5.25 На три місяці \$2.75

З огляду, що Новий 1944. рік буде сподівано рішальним в історії всього людства, а зокрема заважить на будучности Америки та на долі українського народу, поширення Свободи між усіма громадянами українського походження являється життєвою справою всієї збіроти Української Громади. Тому відіювати передплату і придбайте „Свободу“ нових передплатників.

Листи, чеки й моні ордери винисувати на ім'я SVOBODA і висилати на адресу:

“SVOBODA” 81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

При щій нагоді пригадуємо Громадянству, щоветься збірка „Ювілейний Дар Свободи“ — в доказ доцінювання громадянством видавання ось цього українського щоденника.

РЕЗЕРВА ВІЙСЬКОВОЇ ПОВІТРЯНОЇ СИЛИ.

Кожний військовий середній бомбовоз мусить мати пільота, товариша-пільота і навігатора-стрільця. Чотири-машиновий має більше людей. До такого треба пільота, товариша-пільота, стрільця і навігатора. А крім того є ще й інші люди. З цього ясно, що до кожного випущеного з фабрики бомбовоза треба найменше трьох, а звичайно чотирьох тренуваних летунів. Іншими словами кажучи, для великого числа сильних бомбовозів, які виходять з фабрик — потрібні тисячі пільотів, повітряних стрільців (бомбардирів), і навігаторів. А треба знати, що всі вони мусять бути молоді.

Сьогодні військова повітряна сила дає молодим людям нагоду стати резервістом. Як сімнадцятилітній хлопчик перейде успішно іспит екзамінаційної ради авіаційних кадетів, то його запишуть повноправним членом Army Air Corps Enlisted Reserve. Як йому переступить на вісімнадцятий рік — не скорше — то його покличуть на вправу і це буде першим кроком здобуття срібних крил.

Як до цього дійде, то молодий кадет вже буде кваліфікованим летуном. Кошта цієї науки обчислюють на двадцять і п'ять тисяч доларів. Наука добувається під наглядом досвідчених летунів, що мають до розпоряджності найкращі американські літаки. В таких умовах молодий кадет навчиться літати і стане членом великої воюючої формації. Він здобуде знання, яке дасть йому нагоду дістати працю при повітряній комунікації по війні.

Якщо молоді люди або їх родичі цим цікавляться, то можуть написати або зайти до найближчої екзамінаційної ради авіаційних кадетів (Екзамінаційний Кадет Екзамінаційний Борд), або до військового рекрутаційного офісу і зажадати інформації. Там дістануть друковану літературу і пораду як записатися до Air Corps Enlisted Reserve. (Офіс Воєнних Інформацій).

НІМЦІ ВИВОЗЯТЬ З ПОЛЬЩІ КНИЖКИ.

БЕРН, Швайцарія, (ОНА). — З Будапешту надійшла вістка, що німці починають вивозити з Польщі книжки. Давніше вони багато польських книжок спалили, а тепер решту пакують і вивозять до Німеччини. Як німці заняли Польщу, то кілька тижнів пізніше в Кракові, Варшаві і Львові з'явилася велике число німецьких бібліофілів, що шукали в бібліотеках за вартісними книжками. Багато вони вже тоді вивезли, а потому Гестапо почало вилучати книжки жидівських авторів, соціалістів і радикалів. Все, що мало якунебудь наукову вартість — Гестапо спалило. Наприклад, спалило важні історичні твори польських авторів і знищило книжки написані про Польщу чужинцями. Деякі цінні книжки німецькі знавці були перевезли до Кракова і зложили в Ягеллонський бібліотеці, але тепер їх забирають до Німеччини.

Польські біженці на Мадящині говорять, що відколи серед німецьких військових в Польщі пішла поголодка, що вони будуть опускати завойовану ними країну, то вони і поліція грабують скільки вдасться. Прості вояки і поліція вдоволяються простими річками, а науковці грабують польські бібліотеки.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ФРЕНКФОРД, ПА. В допомогу „Свободи”. На місячних зборах тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, котрі відбулись 13. листопада 1943 р., був присутній головний радний Стефан Слободян. Містопредседник Т. Радинський попросив п. Слободяна, щоб сказав дещо про „Свободу”. Тоді голов. радний Слободян сказав пару гарячих слів про початок „Свободи” аж до сьогодні:

„Свобода”, як найстарша українська часопис в Америці, це мати, бо з неї повстали всі українські газети. „Свобода” породила діти, внуки, а вже є і правнуки. Правдаю є, що досі всіх українських газет вже було понад дві десятки, і вже декотрі помиралі, а натомиць другі родяться. Так як люди: одні родяться, а другі умирають.

„А старенька мати „Свобода” за свого 50-літнього життя, вже перенесла багато доброго і злого; а скільки перетерпіла від чужих, і від своїх — і це мусить терпіти! То так тепер світ платити: мати від дітей, дочкається внуки, а на старість, тільки то буває, що аж перед суд іде, щоб їй дали на склянку молока.

„Так само і наша „Свобода”: прийшли тяжкі часи, все подорожало, поправди подволося, видатки зросли, а приходи тісими — приходять круте життя.

„А ми будемо добрими дітьми, не треба аж через суд іти, і не треба дуже натігатися, бо наша постовниця приказує, що „громада по нитці, а бідному сорочка”. І ми так зробимо: кожний читач „Свободи” на той 50-літній ювілей по „латці”, а наша старенька „Свобода” буде жити других 50 літ, і я дано на ту ціль від себе.”

За ним пішли й інші та зложили \$30.

Петро Омелян, секр.

ДІСТАВ СВОГО СНАЙПЕРА. — На передньому плані японський снайпер, що стріляв з укриття на американських вояків, поки один американський вояк його не „дистав”.

В АРГЕНТИНІ ЗАБОРОНЯЮТЬ ВЖИВАТИ ЧУЖОЇ МОВИ.

МОНТЕВІДЕО, Уругвай, (ОНА). — Повернувшись з Аргентини купець оповідає, що в деяких околицях Аргентини місцеві державні урядовці старіються перегітлерити Гітлера і забороняють імігрантам вживати рідної мови. У великих містах, поки що, цього ще не роблять, бо там є велике число чужинецького населення, але по менших містечках, особливо далеким від столиці, то урядовці фашистського настроєння напастують старих імігрантів і примушують їх вживати еспанської мови. Кажуть, що роблять це тому, бо як людина розмовляє чужою мовою, то вона може ширити в Аргентині „чужу ідеологію”.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛІН (Савт), Н. Й. — Бічні збори Бр. св. О. Николая, від. 283, відбулися в суботу, 18. грудня, в год. 8. вечір, в селі церкви св. О. Николая при 19. вул. між 5 і 6 свеню. Порядок: Звіт з праці за минулий рік; вибір нового уряду; наміщення праці на будучий рік. — І. Ластовецький, голова; М. Демичук, секр.; А. Томашевський, кас.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Любов, від. 298, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися в понеділок, 20. грудня, в 8. год. вечір, під ч. 1745 Вашингтон Еве. Всі члени обов'язково повинні явитися на збори і вирішити свої задоволення та навести участь у виборі нового уряду. — За уряд: І. Пивак, пред.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє всіх членів, що річні збори відбулися в неділю, 19. грудня, під ч. 100 Маркет Стр., точно в год. 11. рано. Просимо всіх членів хов раз на рік прийти численніше на збори. Хто закінчений працю уряду — той рік, той повинен прийти на збори і подати про будучність нашого добра. Секр. М. Матіши просить членів принести адреси синів-членів, що служать в армії. — С. Винярський, пред.; М. Матіши, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати свої збори в неділю, 19. грудня, в 2. год. в селі церкви св. Марії. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до вирішення; не є останні збори цього року. Пригласимо догучим членами прийняти свої довіри. — За уряд: Марія Лєка, пред.; Катерина Габрієльська, фін. секр.; Аллія Різу, кас.; Домінік Романович, рек. секр.

ДЕЛАННО, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 305, повідомляє членів, що річні збори відбулися в неділю, 19. грудня, точно в 11. год. перед вулицею. Кожний член повинен явитися на ці збори, а хто не прийде без важкої причини, буде караний згідно з ухвалою. Буде звіт конгр. комісії і вибір урядників на 1944 рік. Є дві важкі справи до погодження. Догучим членам мають бути дані свій довг. Д. Гайдамака, пред.; М. Тихоневич, кас.; М. Гентон, секр.

СЛІКВІЛ, ПА. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126, повідомляє всіх своїх членів і позамісцевих членів, що річні збори відбулися в неділю, 19. грудня, в год. 2. пополудні, в церкві св. Ів. На порядку денним буд сперавоздання урядників з ділового діловодства і вибір уряду на наступний рік та інші бі уні справи. Просимо членів приділяти своїх членів і винести свої діти до У. Н. Союзу. — За уряд: І. Павличко, пред.; Г. Діаїв, секр.-кас.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбулися в неділю, 19. грудня, заради по Ст. Божій, в галі церкві св. Ів. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде сперавоздання уряду з цілого року та інші важні справи до погодження. — Г. Герман, пред.; В. Валігу, кас.; П. Герман, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Покр. від. 217, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбулися в неділю, 19. грудня, в год. 3. пополудні, в галі парохіальній. Всі члени обов'язково мають явитися на збори, бо є важкі справи до вирішення, як читання статуту братства і вибір нових урядників на 1944 рік. Догучим членам напаминемо вирішити свої довіри в цім місяці, бо інакше будуть сусупдановані. Не явившись на ці збори член платяє карі згідно з ухвалою. — М. Януца, пред.; П. Панаск, кас.; А. Іпаніт, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбулися в неділю, 19. грудня, в год. 2. пополудні, в значній місті. Маємо деякі справи до погодження, тому уряд просить членів прийти на збори і вирішити свої належності за цей рік. — За уряд: Ю. Загацький, пред.; Д. Мушастий, кас.; А. Дінілюк, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбулися в неділю, 19. грудня, в год. 1. пополудні, в галі парохіальній. На річні збори кожний член повинен прийти та вислухати річних звітів своїх урядників і контролю та вибрати новий уряд на 1944 рік. Пов. члени, як декотрі вже отримали відозву, а котрі ще не отримали, то отримайте на зборах, від гол. екс. комітету У. Н. Союзу в справі 50-літнього ювілею. — За уряд: Ф. Сататій, пред.; М. Ціглаїний, кас.; М. Колодуб, секр.

АРНОЛД, ПА. — Уряд Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбулися в суботу, 18. грудня, точно в год. 7. вечір. 3 причини, що урядники мусять робити в неділю, збори відбулися в суботу, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до погодження і буде вибір уряду на 1944 рік. — І. Балабан, пред.; М. Земледун, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. В. Великого, від. 214, повідомляє, що місцеві і річні збори відбулися разом в неділю, 19. грудня, в 3. год. пополудні, в домі Олексі Сави, 2870 So. Quinn St. Буде рішена справа братського статуту без огляду на число членів. Всі члени повинні прийти на ці збори. — Уряд: О. Сава, пред.; І. Дорош, кас.; П. Червоник, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбулися в неділю, 19. грудня, в парохіальній селі, 74 Ферріс Еве, в год. 11. пополудні, точно. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і погодження. На цих зборах відбувся вибір нового уряду на 1944 рік. — О. Косюк, пред.; М. Коперюк, кас.; І. Кокальський, секр.

ТАРЗАН, ч. 888. Люди зброї.

Глибоко в джунглях, Тарзан переніс дикарів на землю. „Тут ми побудуємо нове село”, сказав ім.

Потім закликав до вояків: „Ви не оцінені вояки. Ви будете воювати проти ворога”.

Ці вояки були справді відважні. Але як могли вони ставити опір людям з рушницями? „Як маєте волю воювати, ви маєте найкращу зброю”, заявив Тарзан.

Потім він приготував кампанію простих джунглевих дикарів проти модерних вояків.

„THE WILL TO FIGHT AND WIN IS THE MIGHTIEST OF WEAPONS,” THE APE-MAN ANSWERED.

ПРОДАЮ ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ... PETER BARTKIW Real Estate & Insurance Broker

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ ХАТНА РОБІТНИЦЯ — \$100 МІСЯЧНО. Потрібно досвідченій хатній робітниці, мала родина, дві дорослі особи...

ЗНАГОДИ ПЕРЕХОДУ ДО ВЛАСНОГО ДОМУ. Підприємство СУРМА продає за пів ціни дуже піну книжку в двох томах...

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИСЛУЖИТИ ДО НЬОГО НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ГРИГОРІЙ М. ТУЧАЛСЬКИЙ (GREGORY TUCHAPSKY) Буш. Професор Сіуу в Інституті ім. М. Лисенка...

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН Обслуговуємо в ПЕРТ АМБОЙ і ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕРИ ауглевих, газових, нафтових, огріваних парової й гарячою водою, як також: усеї нові печі може дістати

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна 383 Morris Avenue, NEWARK, N. J.

БОЛІНІ Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі живці, болочні ноги, флебіти (запалення жил), запущені або болочні мозоли на вистопі і пернатих ногах успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції.

JOHN WUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Refined funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО й ОКОЛИЦІ

НАШЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ Далеко більше ніж інтерес у справах нашого зв'язку є наше заінтересування служити людству. Ми можемо не зважати на фінансові умовини, бо ми переконалися, що служити добре приносить власну нагороду, до тикальну і недотикальну.

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

STEPHEN LEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Заняємось похороном в БРОК, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) B R O N X, N. Y. Tel.: MElrose 5-6577